

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Modesti Tavbengall Apologeticus Adversus Umbras Oratij Melliti

Hansiz, Marcus

Pragæ, 1723

Ad Lectorem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39569

Ad Lectorem.

Venit nuperrimè (utinam priùs venisset) ad manus meas Libellus ficto nomine editus Annò 1721. contra opusculum R. P. G. H. è Societate JESU, quod *cura Salutis* inscribitur. Authorem statim agnovi, uti Corvum ex voce ; eundem quippe , qui jam aliàs similem Libellum tanquam sui ordinis partes agens contra id opusculum ediderat , nempe *Oratium Mellitum*. Pervolvi Libellum obiter, & eandem cran bem, quam in primo, hic de integro recoctam, multa præterea in Almam Societatem JESU ineptissime scripta, & puram putam animi passionem manifestè prodentia deprehendi ; quæ, ut verum fatear, horis pomeridianis cum contubernali meo, instar gerrarum trivialium nonnunquam prælegi jusseram, cachinni captandicausâ. Est enim quiddam jucundum, vidère homines insolitâ quadam perturbatione & mentis extasi laborantes, quomodo jam fremant, jam furant, jam Cœlum ac Terram permisceant, mox iterum velut animo linquente eju- lent, terram supplodant, atque rursus oculis in Cœlum ver- sis opem Superum implorent ; jam hanc, jam illam in par- tem irruant, ubique impingant : Aperto ad aures usque ore velut magnum quid crepaturi adsint, & hiantes in ipsa loquendi molitione destituantur : Sic Herculem furen- tem, Sic Medeam cruentam, sic alia comœdiarum & ludo- rum artificia, affectuúmque turbatorum imitamenta non sinè gustu animi, voluptatèque spectamus, præsertim si

nullum periculum majoris alicujus rei orituræ prævideatur. Quod verò in fictis & umbraticis, idipsum multò amplius in veris hominum à se exorbitantium affectibus aspectare jucundum est, præsertim ijs, qui Serijs identidem distracti, obvenientibus istiusmodi laxamentis magnopere capiuntur. In quo tamen ille manet sapientem fructus, æstimare, quàm turpe sit, quàm scædum, hominem rationis compotem ità affectibus suis abripi, adeò in verba ac gestus indecoros erumpere, adeò parùm sui potentem esse, ut ex ore, ex oculis, ex toto vultu, quin omnem motu signa hominis de statu mentis penè dejecti appareant: Fœda res, attamen à nonneminè magno Sapientiæ proventu Spectata; cui, ut scimus, ad iram refranandam profuit, hominis irati speciem aliquando spectasse.

Libellum igitur, quem dixi, aliquando per otium volutabam, illudque cum familiari meo saepenumero conferebam, mirari me sanè, quid esset, quod Inclyta Societas JESU, cujus honor & fama eo opusculo vehementer petebatur, ad omnia tamen pisce magis obmutesceret, ad ejusmodi clamores ei in ipsam atrem ingestos, surda tamen permaneret: Quæ cum & Pylades meus capere satis non posset, præcipuè quòd satis intelligebamus multos ex eadem Societate in provincia tum Austriaca, tum Bavarica alijsque fuisse, quibus calamus magnopere pruriebat, ad nœnias istas non tantùm refutandas, sed in anthoris etiam pudorem luculentum regerendas: Id unicè causabantur, ligatas esse manus; Disciplinam jussúmque superiorum in causa esse, quo prælium conferere vetarentur illud in paremiam usurpantes: *Vinco seu vincor, semper ego maculor*; tum & pacis atque ædificationis publicæ rationem habendam, qui fructus nonnullà etiam patientiæ modestiæque difficultate Sapienter redimeretur. Hæc cum ità inter nos ego sociusque meus agitarem, subit, impulsu, nescio quo, animum meum cogitatio, quâ simul
in

in linguam delata, quid, inquam, si ego veritatis æquitasque causam mihi tuendam sumerem? Est mihi ad similia ludrica pectus minimè pavidum; & hostem, cum quo mihi esset agendum, nemo admodum magni facit, certè iudicium ejus omnes accusant; ut mihi porro non magno negotio debellari, profligarique posse videatur. Certè argumenta, quæ legissem, adeò esse futilia, adeò nullo Dialecticæ vinculo compaginata, ut uno alterove intorto telo velut scopæ dissolutæ seipsis in mera ramenta sint abitura: Tum si acrimoniâ certandum esset, suppetitura mihi abundè verba, queis hominem à capite ad calcem veris scitisque coloribus expingerem; verùm hanc non esse eruditorum stylum, quibus illud alterum potius solenne, ut rationibus & ingenio, quàm vetularum rabidarum, puerorumque trivialium vocabulario in ejusmodi congressibus uti malint, cætera Melampodi permittentes, ut ea levato pedis crure conspersa aspernetur. Hæc cum ità differerem, subridens necessarius meus, næ tu, inquit, rem sanctam facturus esses, si hominis fremebundi, atque in omnes licenter incurrentis capiti ac cornibus freenum illigares ejusque, qua velut alpha eruditorum ebrius incedit, gloriæ effumanti frigidam affunderes: Rectè sanè non de Societate tantùm JESU, quam indignissimis modis homo nupernus accipit, sed de alijs quòque Religiosis, imò & secularibus, quibus ejus ramus & insolentia intolerabilis est, esses meritarus.

Atque adeo non diu deliberans, otium, quod inter assiduos reipublicæ labores parcissimum mihi est, tantillum tamen huc seponendum exstimavi. Vocato igitur librario meo famulisque missis factis hæc, quæ deinceps proferentur, desultorio labore in calamum dictavi: Quæ à Te Lector, non eo animo legi velim, ut speres me paribus argumentis, id est scommatis, ejulationibus, execrationibus diris in Mellitum erupturum; nequaquam enim vero: Indigna hæc genio, calamòque meo; indigna ingenio.

Multòque minùs in ejusdem famæ diminutionem, aut contumeliam (quod noxam alioqui gravissimam Christiani ducimus) aut ipsius, aut Sanctissimæ Religionis effutitum : Argumentis & rationibus agam, tum & modestiâ scribendi sinè dubio vincam; quam victoriam homini In-
 genuo longè potiozem, quam illam alteram, quæ mordendo conspurcandòque transigitur, judico. Cæterum quod ego, qui in seculo dego, hæc talia mihi sumpserin, causam accipe: Delictum non religiosum ab seculari Christiano pudesceri debebat, quidve ab ipso vel Christiani hominis officium, nedum ratio status religiosi exigat, ab seculari discere: Maximè verò me impulit officium, in pientissimos Sancti viri manes, quos homo humanitatis omnis immemor vel in sepulchro vellicare, & inquietare non erubuit, hominisque famam immortalis memoria dignam ignominie postremæ addicere, id quod mihi peculiari quodam, quo eram pijssimo viro In vivis adnexus, necessitudinis, æstimationis, beneficiorum vinculo, tolerandum minimè videbatur. Requiescat in pace vir Sanctus, & laborum suorum, quos in omne genus hominum, præcipuè in manu-
 ducenda ad salutem juventute posuit, fructu gaudeat in perpetuas æternitates! obmutescant ora loquentium iniqua!

Ad